

Avdelningen för samhällsfrågor
08-678 55 00

Sammanställning av stödmedel till breddbandsutbyggnad samt prognostisering avseende efterfrågan

1.1 Inledning

Post- och telestyrelsen (PTS) har i 2016 års regleringsbrev¹ fått i uppdrag att ”Följa och redovisa tillgången till samtliga statliga breddbandsstöd samt redovisa efterfrågan för 2016–2017 avseende behovet av breddbandsstöd [...] Samma uppdrag, men avseende efterfrågan för 2017–2018 ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 16 mars 2017. Föreliggande promemoria utgör denna redovisning. PM:et består av två delar, där del ett redovisar en sammanställning av offentliga medel (tillgängliga och använda) till breddbandsutbyggnad. Uppgifterna har inhämtats från respektive myndighet som administrerar stödmedlen (Jordbruksverket, Tillväxtverket och länsstyrelsen i Örebro län). Del två utgör en prognostiserad efterfrågan av medel för 2017 respektive 2018. Uppgifterna har hämtats in från landets samtliga länsstyrelser.

Sammanställningen i denna rapport visar att totalt 2,86 miljarder kronor har använts till breddbandsutbyggnad under perioden 2014-2016. Denna summa är exklusive övriga offentliga medel. Av dessa medel har merparten, 2,38 miljarder kronor, beviljats från landsbygdsprogrammet.

Det återstår sammanlagt cirka en miljard kronor i tillgängliga medel per den sista december 2016, varav största delen återfinns inom landsbygdsprogrammet.

Vad gäller behovet av breddbandsstöd för perioden 2017-2018 tyder länsens prognostisering på att det finns ett fortsatt stort behov av stödmedel.

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Post- och telestyrelsen inom utgiftsområde 22 Kommunikationer, Uppdrag 4

PTS bedömning, baserad på länsstyrelsernas prognostisering, är att behovet av stödmedel för 2017-2018 är ca 2,5 miljarder kronor till tre miljarder kr per år i landsbygdsprogrammet.

1.2 Sammanställning tillgängliga och använda medel

Under perioden 2014 - 2016 har det funnits medel till bredbandsutbyggnad inom tre huvudsakliga stödprogram- de av helt eller delvis EU finansierade landsbygdsprogrammet och regionalfonden samt det nationella kanalisationsstödet. Tabellen nedan visar hur mycket medel som har använts inom de olika stödprogrammen den sista december 2016. Den visar även hur mycket som återstår att använda, vilket uppgår till ca 1 miljard kronor.

Regeringen avser, som aviserats i budgetpropositionen för 2017², att öka medlen för stöd till bredbandsutbyggnad i områden där förutsättningar för kommersiell utbyggnad saknas med 850 miljoner kronor under perioden 2017–2020. Dessutom har regeringen beslutat att omfördela 150 miljoner kronor till bredbandsutbyggnad inom ramen för landsbygdsprogrammet. Detta innebär att det befintliga stödet till bredbandsutbyggnad inom landsbygdsprogrammet kommer att ökas från 3,25 miljarder kronor till 4,25 miljarder kronor. Dessa nya medel ingår dock inte i denna sammanställning, som sträcker sig fram till sista december 2016.

Tabell 1 Använda och tillgängliga medel per den sista december 2016, miljoner kr³

	2014		2015		2016		Tillgängliga medel	Summa, milj kr
	Projektstöd	ÖOF	Projektstöd	ÖOF	Projektstöd	ÖOF		
Landsbygdsprogrammet	0,000		10,563		2 366,146		873,291	3 250,000
Regionalfonden	0,000		289,228	270,083	139,192	98,944	166,740	964,186
Kanalisationsstödet	43,046		6,449		1,750		0,214	51,459
SUMMA	43	0	306	270	2 507	99	1 040	

² prop. 2016/17:1 utgiftsområde 22

³ En sammanställning över använda medel för perioden 2008-2014 finns i PTS sammanställning av stödmedel från 2015 (Dnr 15-1774). En sammanställning över detsamma för perioden 2014-2015 finns i sammanställning av stödmedel från 2016 (Dnr 16-1113)

1.2.1 Landsbygdsprogrammet

Den nya programperioden inom landsbygdsprogrammet 2014-2020 godkändes av EU kommissionen i maj 2015 och den svenska förordningen (SFS 2015:406) beslutades i juli 2015. Det har varit möjligt att ansöka om medel inom den nya programperioden sedan den 3 september 2014, men dessa ansökningar har inte kunnat beslutas förrän i mitten av december 2015. Länsstyrelserna rapporterar om att söktrycket under 2016 har varit högt och att stödet redan nu är övertecknat i många län.

Utfall

Totalt budgeterat stöd under programperioden 2014-2020: 3,25 miljarder kr

Investerade medel i bredband 2014-2016: ca 2,38 miljarder kr

Återstående medel för bredband under programperioden: ca 873 miljoner kr

Av de totalt 3,25 miljarderna som tillförts programmet under perioden 2014-2016 har 2,38 miljarder investerats i bredband.

Medlen inom landsbygdsprogrammet kan användas till att bygga s.k. NGA⁴ nät inom områden där marknaden inte avser att investera inom tre år. Under programperioden 2014-2020 har 367 projekt beviljats stöd. Inget projekt är dock slutfört ännu och har därför inte slutrapporterat till Jordbruksverket om antal anslutna hushåll och antal km byggd fiber. En grov uppskattning utifrån preliminära siffror ger att ca 80 000 hushåll kan komma att få bredband via hittills utbetalda stödmedel. Uppgifterna baseras på uppgifter från ansökningshandlingar där de sökanden själva har fått ange hur många hushåll de förväntas ansluta. Denna siffra kan komma att ändras när projekten är slutförda och slutrapporterade till Jordbruksverket.

⁴ NGA står för "Nästa generations access", och innefattar när det gäller stödmedel fiberbaserade accessnät (FFTH/B), avancerade uppgraderade kabel-tv nät (DOCSIS 3.0) och VDSL inom 500 meter från en telestation.

1.2.2 Kanalisationsstödet

Kanalisationsstödet, som administreras av Länsstyrelsen i Örebro, har inte tillförts ytterligare medel till stödprogrammet utöver de som finns sedan perioden 2008-2014. Medlen inom kanalisationsstödet har kunnat tilldelas fram till och med 31 december 2016.

Utfall

Totalt budgeterat stöd för kanalisation 2008-2014: ca 203 miljoner kr

Investerade medel i kanalisation 2008-2016: ca 202,5 miljoner kr (varav 51,3 miljoner under perioden 2014-2016)

Återstående medel under 2016: 214 tusen kr

Kanalisationsstödet har använts till projekt där man anlägger tomrör (kanalisation) till it-infrastruktur. Totalt har 658 projekt beviljats stöd, vilket har gett 7 112 km kanalisation. Denna har anslutit ca 52 640 hushåll och ca 9 870 företag. Snittsumman per projekt har legat på ca 300 000 kr under perioden 2014-2016.

Stödmottagarna har utgjorts till ca 45 procent av lokala utvecklingsgrupper/byalag. Ca 35 procent av stödmottagarna har varit kommuner eller stadsnät och resterande 20 procent har gått till företag.

1.2.3 Regionalfonden

Medel inom den Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) kan endast användas av de mellersta och nordligaste länen i Sverige. Medel utbetalas till ortssammanbindande nät, till skillnad från medel inom Landsbygdsprogrammet som går till accessnät, dvs. den del av nätet som slutar hos en användare. Regionalfonden administreras av Tillväxtverket.

Utfall

Totalt budgeterat stöd som kan användas till att finansiera bredband under programperioden 2014-2020: 595,2 miljoner kr

Investerade medel i bredband 2014-2016: ca 797,5 miljoner kr (inkl. 369 miljoner kr i offentlig medfinansiering)

Återstående medel för bredband under programperioden: ca 166,7 miljoner kr

Under programperioden 2014-2020 har 428,4 miljoner kronor investerats i bredband. Utöver det har 369 miljoner i offentlig medfinansiering (som t.ex. kommunal medfinansiering) investerats i bredband.

Dessa har fördelats på 19 beviljade projekt. Stödmedelsmottagare har till 40 procent utgjorts av regioner, till 27 procent av företag och till 13 procent vardera av Länsstyrelser respektive Landsting. Resterande 7 procent av stödmedelsmottagare har utgjorts av ekonomiska föreningar.

1.3 Prognos avseende efterfrågan på stödmedel för bredbandsutbyggnad för 2017-2018

1.3.1 Genomförande

Under perioden december 2016 och januari 2017 skickades en webenkät ut till landets samtliga länsstyrelser. I enkäten ombads länsstyrelserna uppskatta efterfrågan på stödmedel inom landsbygdsprogrammet för 2017 respektive 2018. Uppskattningen ska baseras på känd efterfrågan, och med det avses dels inkomna ansökningar som på grund av avsaknad av medel inte har kunnat beviljas stöd, och dels efterfrågan som länsstyrelserna känner till även om ansökningar inte ännu hunnit komma in. Länsstyrelserna ombads att bortse från de medel som regeringen aviserat i budgetpropositionen för 2017 (en miljard kronor). Samtliga länsstyrelser har besvarat enkäten.

Endast efterfrågan på stödmedel till områden där det saknas kommersiellt intresse för utbyggnad inom de närmaste tre åren har beaktats. Vidare avser de angivna behoven endast stödmedel *utöver* de medel som länsstyrelserna har tilldelats av Jordbruksverket, dvs. utöver de 3,25 miljarder kr som avsatts i landsbygdsprogrammet.

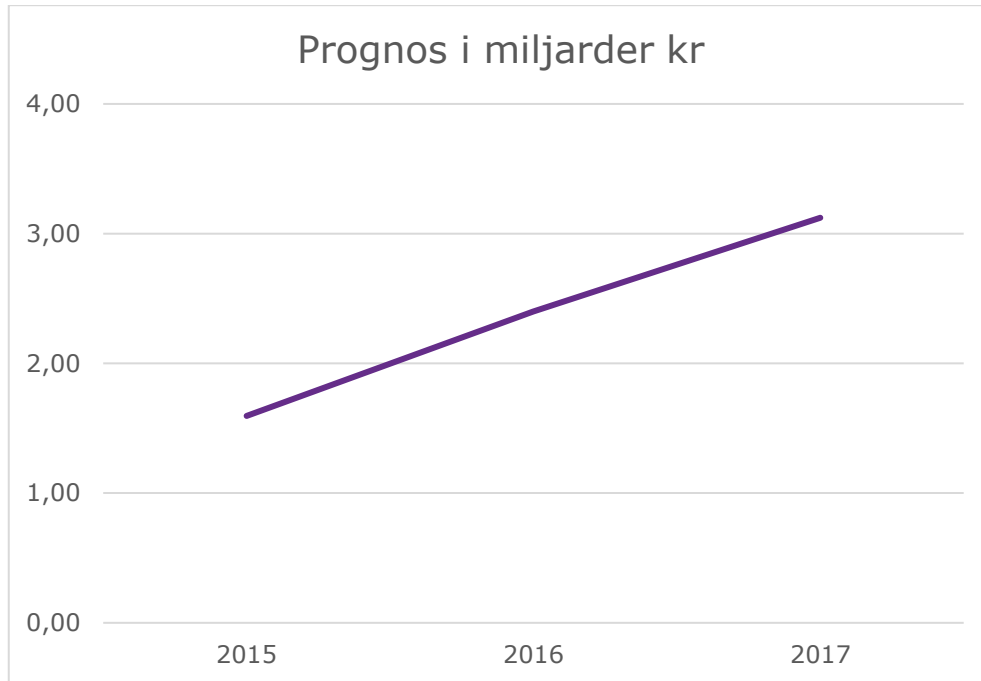
Av svaren från länsstyrelserna kan man utläsa att bedömningarna av det framtida behovet av stödmedel, liksom vid tidigare års prognostisering av behov av medel till utbyggnad av bredband, har gjorts på olika sätt. I vissa län har man baserat det framtida behovet enbart på inkomna ansökningar som inte har kunnat beviljats medel, medan man i andra län även har baserat behovet på kostnadsberäkningar för de hushåll som ännu saknar bredband i länet. Detta gör att den totala prognosen av efterfrågan på bredband innehåller osäkerheter, speciellt vad avser tidsperioden för behovet. Osäkerheten i prognosen blir större med tiden. Flera län anger att svårigheterna med att bedöma ett känt behov för 2018 är större än för 2017, bl.a. på grund av att man inte vet om det kommer tillföras mer medel för perioden. Länen påpekar att man vet att det finns en kunskap om avsaknad av medel inom länet som gör att potentiella stödsökande inte lämnar in ansökan. Erfarenheten visar att de sökande drar sig för att starta ett omfattande arbete som kräver stora ideella insatser om man inte ser att det finns en möjlighet till stöd inom en överskådlig tid. Länsstyrelserna har då generellt en sämre kunskap om stödansökningar för 2018 på ett så tidigt stadium. Det har lett till att vissa län inte kan ange någon summa alls för 2018, och att vissa län prognostiserar samma summa som för 2017.

1.3.2 Utfall

För 2017 anger länsstyrelserna att det finns en känd efterfrågan på sammanlagt ca 3,3 miljarder kronor. För 2018 prognostiseras efterfrågan till 2,6 miljarder kronor. Totalt blir behovet av medel för perioden 2017-2018 då 5,9 miljarder kronor, vilket ska jämföras med prognosen för perioden 2016-2017 som

prognostiserades i förra årets rapport⁵, och som uppgick till 5,8 miljarder kronor. Det redovisade behovet har inte ställts i relation till huruvida förbrukningen av de prognostiserade medlen är genomförbar.

Figur 1 Genomsnitt av prognos i miljarder kronor

Figuren ovan visar ett genomsnitt av länsstyrelsernas prognostiserade behov per år i PTS fyra senaste rapporteringar. Sammanställningen visar att det behovet har ökat de senaste åren.

Ur länsstyrelsernas svar kan man utläsa att stödet är översökt i de flesta länen och att det är svårt att prognostisera och planera arbetet med stödmedel med en beslutshorisont på endast ett eller två år framåt i tiden. PTS delar den här åsikten och anser att det är viktigt att de medel som tilldelas fördelas i en förutsägbar takt.

1.3.3 Prognos avseende medel inom regionalfonden

PTS har även tagit del av en prognos över det framtida behovet inom regionalfonden från Tillväxtverket. Prognosen baseras på kvalificerade uppskattningar utifrån nu kända faktorer från respektive län. I Västernorrlands län bygger prognosen på ett av Tillväxtverket uppskattat behov, då länet inte lämnat in något underlag. Prognosen visar att det totala behovet av medel för ortsammanbindande nät inom regionalfonden uppgår till ca 1,8 miljarder kronor för perioden 2017-2018. Se fördelning per region i nedanstående tabell.

⁵ Sammanställning av stödmedel till bredbandsutbyggnad samt prognostisering avseende efterfrågan, dnr 16-1113

Tabell 2 Framtida behov inom regionalfonden per NUTS2 område

NUTS 2 Region	Län	Uppskattat behov
Övre Norrland	Norrbotten	558 milj. Kr
Övre Norrland	Västerbotten	70 milj kr
Mellersta Norrland	Jämtland	391 milj kr
Mellersta Norrland	Västernorrland	340 milj kr
Norra Mellansverige	Dalarna	72 milj kr
Norra Mellansverige	Gävleborg	220 milj kr
Norra Mellansverige	Värmland	100- 140 milj kr

Medel ur regionalfonden är tänkta att samverka med medel ur landsbygdsprogrammet så att ett så effektivt resursutnyttjande som möjligt tillses.